

«Si hagués nascut en una tribu, en seria el xaman»

La novel·la «Viladelsac» de Damià Bardera, publicada per primera vegada l'any 2015, torna en circulació amb una reedició a càrrec de l'editorial La Segona Perifèria

La coincidència entre Viladelsac i Viladamat, el nom fictici i el real, no és casual. Bardera ho admet. Tampoc ho és la transformació gairebé kafkiana que viu Mosca Petit, una metamorfosi que traça el seu futur. De la ciutat al món rural; de la infantesa a l'edat adulta; de la innocència premoral —salvatge, fins i tot— a la moralitat que imposen els grans: tot són ponts que el protagonista ha de creuar. «Aquest nen, que és de ciutat, acaba absorbint tota aquesta cosa de poble que té molt a veure amb els instints. És una transformació espiritual», diu Bardera. «Tampoc és casual que vagi a Can Mosca, que li diguin Mosca Petit. La mosca té a veure amb l'excrement. Són els instints que s'han de polir, el fang, la cosa bruta». A Viladelsac, la infantesa és alhora alliberadora i violenta. Al llarg dels anys, a Bardera l'han descrit com mig punk, mig naïf. Ell ho resumeix com dues ànimes que conviuen i que, si no hi fossin, farien la seva vida més avorrida. «Aquesta cosa rebel, punki, és la d'un nen que no acaba d'entendre el món, però que el viu intensament. Però aquest nen no té la maduresa d'un adult; d'aquí ve el punt naïf». També l'han definit com «habitant dels marges». Bardera distingeix que no és el mateix ser un escriptor marginal que un escriptor marginat. «No m'agrada gens la idea d'escriptor marginat, però sí la d'escriptor dels marges: tenir una veu pròpia, que no es deixa xuclar pel discurs mainstream. El marge és important perquè delimita el carril central». L'escriptor empordanès admet que les arrels condicionen la seva escriptura: «Pel territori, pel paisatge, per una manera de fer broma, una ironia específica». I afegeix: «La literatura empordanesa té aquest punt una mica boig, surrealista, desbordat, irònic. I alhora hi ha el pes de Josep Pla, aquest seny, aquest tocar de peus a terra. La literatura empordanesa és una barreja de tot això». Quan la novel·la es va publicar per primera vegada, el 2015, a El Cep i la Nansa, va passar gairebé desapercibuda: bones crítiques, poques vendes. Però el temps ha donat la raó al llibre. Viladelsac mereixia tornar a la circulació. «Que et reeditin un llibre deu anys després és reconèixer que el text no ha caducat. Que manté l'interès, que continua viu». Malgrat el seu humor negre, Bardera assegura que va tenir una infantesa feliç i, sobretot, sana: una infantesa de poble. Als petits municipis de l'Empordà dels anys vuitanta hi havia molts personatges singulars, recorda, i tots fascinaven el Bardera nen. «L'Empordà era diferent, era una altra cosa. La meua va ser una infantesa una mica assalvatjada, res que no fos propi d'un nen de poble. Després cadascú la viu amb la seva idiosincràsia». Sempre li han atret els arquetips, confessa. «Si hagués nascut en una tribu de caçadors-recol·lectors, hauria estat el xaman. N'estic convençut».

Font del document:

<https://www.diaridegirona.cat/cultura/2025/12/15/hagues-nascut-tribu-seria-xaman-124797969.html>